

1. Doel

Werken op daken is een risicovolle opdracht.

Het doel van deze instructie is de werkwijze beschrijven voor het aanvragen en opstellen van een “dakvergunning”.

Bij het opstellen van een dakvergunning worden de risico's geanalyseerd en de toe passen preventiemaatregelen bepaald om vallen van hoogte van personen en materialen te voorkomen.

2. Definities

Uitschrijver Is de persoon die bevoegd is om de dakvergunning op te stellen en over de nodige kennis beschikt om een juiste risico-inschatting te maken, indien nodig samen met iemand van de afdeling Bouwtechniek.

Betreders of uitvoerders Is de persoon die het dak betreedt voor werkzaamheden of controles.

3. Afkorting(en)

VOE Verantwoordelijke van de Organisatorische Eenheid

JSA Job Safety Analyse

TMB Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

TRA Taak Risico Analyse

4. Toepassingsgebied

Deze instructie is van toepassing voor alle daken van de gebouwen op Evonik Antwerpen.

Indien het betreden van een dak noodzakelijk is, bv. voor werken, opmetingen of controles, dan moet de betreders of coördinerende vakgroep eerst een “Vergunning tot betreden van daken” aanvragen.

De daken van de gebouwen van Evonik Antwerpen zijn bouwtechnisch vaak onvoldoende uitgerust om te betreden, omdat:

- de draagkracht van sommige daken beperkt is;
- er zwakke dakelementen (niet of beperkt bestand zijn tegen een mechanische impact) aanwezig zijn in daken zoals koepels, rookluiken, lichtstraten, e.d.;
- er een gevaar is op vallen of uitglijden op een gladde dakbedekking (folie of metalen geprofileerde beplating);
- er geen collectieve beveiligingsmaatregelen voorzien zijn.

Het betreden van daken zonder een dakvergunning is verboden.

Indien er een voorziening aanwezig is zoals een kooiladder, trap, deur, e.d. die toegang geeft tot een dak, dan wordt aan deze toegang een bord aangebracht met het opschrift “**Verboden het dak te betreden zonder vergunning**”.

Uitzonderingen

Op sommige daken zijn technische installaties (ventilatoren, HVAC-installaties, metingen, ...) geplaatst die permanent bereikbaar zijn. Indien de toegang tot deze installaties beveiligd is door collectieve beveiligingen zoals bordessen of platformen met leuning is een dakvergunning niet vereist. Dit wordt bepaald door de VOE.

Voor eenvoudige, bepaalde repetitieve handelingen door medewerkers van de eenheid kan een niet-gedateerde dakvergunning gemaakt worden door de VOE. Deze vergunning moet gekoppeld zijn aan een specifieke instructie van de eenheid.

Zelfs indien er collectieve beveiligingen aanwezig zijn, kan een VOE toch beslissen dat er een dakvergunning nodig is. Bijvoorbeeld om te voorkomen dat een dakheid beschadigd wordt of omdat de dakheid zeer glad is.

5. Bevoegheden

Volgende functies hebben de bevoegdheid om een dakvergunning uit te schrijven wanneer de daken enkel door een beperkt aantal personen met bijhorend handgereedschap moet betreden worden (max. 150 kg/m²):

- Leidinggevenden van een productie-eenheid (VOE) voor de gebouwen behorende tot de afdeling(en) binnen hun verantwoordelijkheid: personen gevolmachtigd voor het schrijven van vrijgaves en vergunningen volgens "[Ondertekeningsbevoegdheid voor orderaanvragen / vrijgaves / vergunningen – WP / FORM / 0010](#)".
- Gebouwverantwoordelijken en hun vervangers.
- Vakcoördinatoren afdeling Bouwtechniek: uitsluitend voor betreding door personen met enkel handgereedschap)

Wanneer het dak moet worden betreden en er extra lasten zullen optreden:

- Afdeling Bouwtechniek: ingenieurs.
- Bouwleider van een project.

6. Principes

Een dak moet bij voorkeur voorzien zijn van een collectieve beveiliging.

Indien er geen collectieve beveiliging aanwezig is, dan:

- is het gebruik van een gebiedsbegrenzing of individuele valbeveiliging steeds vereist;
- is gebiedsafbakening enkel toegelaten met een fysieke afbakening (leuning). Gebiedsafbakening door enkel organisatorische maatregelen (houden van afstand tot de dakrand/koepels) of signalisatie/belijning is onvoldoende en niet toegelaten.

Koepels, lichtstraten, dakramen, breekbare constructies, ... zijn niet bestand tegen personenbelasting of mechanische impact en moeten worden beschouwd als openingen.

Derden en contractoren die werkzaamheden op een dak uitvoeren stellen een TRA op afgestemd op de uit te voeren werkzaamheden. De TRA wordt door de vakcoördinator goedgekeurd. Hiervoor kan advies aan Risicobeheer worden gevraagd.

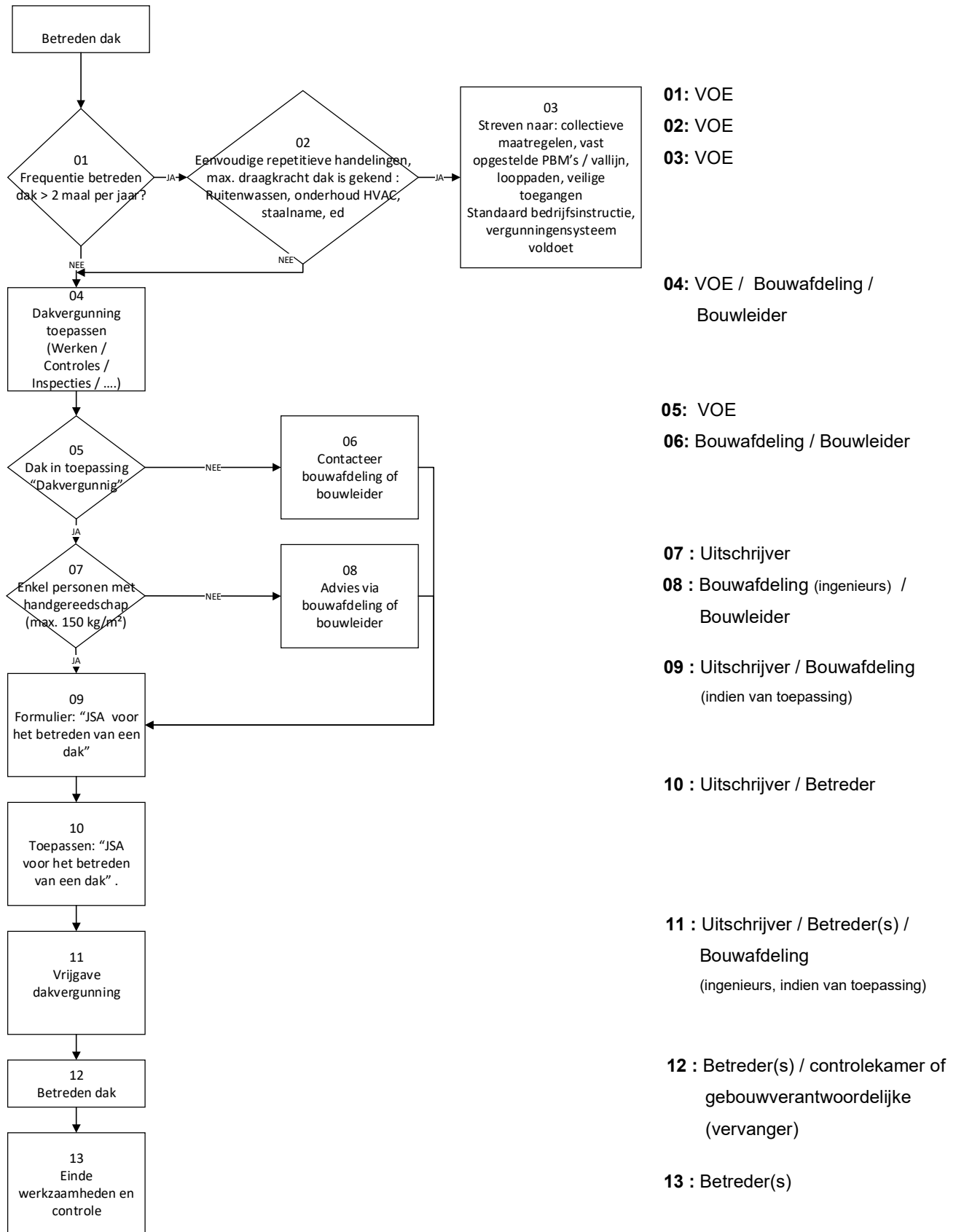
Voor routinejobs volstaat de standaard risico-analyse, anders moet er een TRA gemaakt worden.

7. Bewaartermijnen

Na de uitvoering van de werkzaamheden wordt een dakvergunning 3 maanden bewaard.

8. Processchema

Zie volgende pagina.

9. Toelichting bij de stappen

01 Frequentie betreden van het dak

Het betreden van een dak is steeds risicovol en dient te worden beperkt tot enkel de noodzakelijke betredingen. Indien een dak meer dan 2 maal per jaar dient te worden betreden, moet men evalueren of deze betreding nog een sporadisch karakter heeft.

02 Eenvoudige repetitieve handeling

Indien een dak meerdere malen per jaar moet betreden worden (> 2 maal per jaar) voor het uitvoeren van eenvoudige repetitieve werkzaamheden zoals het nemen van stalen, uitvoeren van analyses, onderhoud van een HVAC-installatie, ramen wassen, e.d. dient men collectieve maatregelen te nemen om het dak veilig uit te rusten.

03 Voorzie collectieve maatregelen

Collectieve maatregelen zijn maatregelen die voor iedereen het gevaar afschermen zoals een leuning, een rooster over of in een lichtkoepel, een loopbrug, e.d. De collectieve maatregelen worden gekozen in functie van het resultaat van de risicoanalyse. Het dak is dan veilig te betreden.

04 Dakvergunning toepassen

Indien het dak niet voorzien is van collectieve maatregelen of er komt belasting op het dak, waardoor er (rest)risicos bij de betreding van het dak zijn, dan is een dakvergunning van toepassing.

05 Is het dak opgenomen in de toepassing "Dakvergunning" ?

Voor het uitschrijven van een dakvergunning gebruikt men de toepassing "Dakvergunning" (Oracle_Onderhoud&Engineering_BWD¹). Dit is enkel mogelijk indien de gegevens voor het te betreden dak in de database voorhanden zijn.

Uitzonderingen vormen de loodsen en containers waarvoor een blancoformulier is opgenomen in de toepassing dakvergunning. Het is de verantwoordelijkheid van de beheerder/gebruiker/ opdrachtgever van de loods/container om de preventiemaatregelen voor een betreding te bepalen, in samenspraak met de betreder.

06 Contacteer Bouwafdeling of bouwleider

Voor daken die niet beschikbaar zijn in de toepassing "Dakvergunning", wordt contact opgenomen met de Bouwafdeling. Zij doen ofwel het nodige om de ontbrekende gegevens in te voeren, of stellen een "Dakvergunning" op, op basis van een blanco-sjabloon.

Daken in opbouw bij projecten

- Werkzaamheden die niet onder de wetgeving "Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen" vallen : de bouwleider zorgt voor de stabiliteitstechnische gegevens, stelt een JSA op met de betreder en schrijft een "Dakvergunning" uit op basis van een blanco-sjabloon.

---

¹ De Oracle-applicatie zal begin 2022 verdwijnen. Tegen die tijd zal er met GEOSIS een alternatief voorhanden zijn.

- Bouwwerkzaamheden die onder de wetgeving "Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen" vallen: de aannemer doet een risico-analyse en bepaalt de preventiemaatregelen. Een aparte dakvergunning is in dergelijk geval niet vereist. Wel is een overleg met de veiligheidscoördinator TMB voor aanvang van de werken verplicht.

07 Enkel personen met handgereedschap?

Daken, opgenomen in de toepassing "Dakvergunning", zijn bestand tegen een normale personenbelasting (max. 150 kg/m² als puntlast = max. 2 personen op 1 m²) bv. voor personen met handgereedschap voor werkzaamheden of om controles uit te voeren. Bij zwaardere belastingen of puntbelastingen (stellingen, plaatsen van apparaten,...) of indien het dak de voorbije 5 jaar niet geïnspecteerd werd door de afdeling Bouwtechniek, moet men eerst advies vragen aan de afdeling Bouwtechniek of de bouwleider van het project.

08 Advies van Bouwafdeling of bouwleider

De afdeling Bouwtechniek zal een advies uitbrengen i.v.m. de draagkracht van het dak (structuur) in functie van de aard van het werk/ inspectie die op het dak zal plaatsvinden.

De eindconclusie wordt opgenomen in het formulier "[JSA - Betreden van een dak \(werkblad\)](#)" (T-E-B / FORM / 610). Bij projecten wordt het advies van de bouwleider gevraagd.

De afdeling Bouwtechniek bekijkt op basis van rekennota's en bestaande plannen of en hoe het dak kan belast worden.

09 Invullen formulier: "[JSA - Betreden van een dak \(werkblad\)](#)" (T-E-B / FORM / 610)

Dit formulier wordt door de uitschrijver van de dakvergunning, in samenspraak met de VOE/Gebouwverantwoordelijke van het dak steeds ingevuld. Indien nodig, zal dit formulier i.s.m. de afdeling Bouwtechniek, bij projecten de bouwleider, opgesteld worden. De VOE/Gebouwverantwoordelijke ondertekent deze risicoanalyse. Dit formulier is een onderdeel van de dakvergunning, opgemaakt in ANT-Oracle.

Een geldigheidsdatum van dit formulier wordt steeds ingevuld en mag de geldigheidsduur van de dakvergunning niet overschrijden. 1 verlenging is mogelijk.

Er dient bij de risicoanalyse steeds rekening te worden gehouden met wijzigende omstandigheden tijdens de werkzaamheden.

10 Toepassing: Dakvergunning

Vergunningen voor het betreden van daken worden beheerd met de toepassing "Dakvergunning". Voor deze daken zijn de nodige gegevens ingevoerd : beelden, hoogtegegevens, bouwtechnische kenmerken, belasting, ...

Daarnaast worden de standaard te treffen preventiemaatregelen en de manier van belasten vermeld. Bijkomende risico's en preventiemaatregelen worden door de uitschrijver met de betreder besproken aan de hand van het formulier "[JSA - Betreden van een dak \(werkblad\)](#)" (T-E-B / FORM / 610). De geldigheidsduur van een vergunning is maximaal vijf dagen, de einddatum van de vergunning wordt in de tijd beperkt gehouden wegens mogelijk wijzigende omstandigheden van het dak.

Enkel bevoegde personen mogen een dakvergunning uitschrijven (zie: "[5. Bevoegheden](#)").

De uitschrijver van een dakvergunning is verantwoordelijk voor het vastleggen van bijkomende veiligheidsmaatregelen en de naleving ervan.

De toepassing "Dakvergunning" is terug te vinden in ANT-ORACLE onder Onderhoud&Engineering_BWD.
De dakvergunning wordt minimum 3 maanden na uitvoering van de werkzaamheden bewaard.

11 Vrijgave van de vergunning

De dakvergunning en het formulier: "[JSA - Betreden van een dak \(werkblad\)](#)" (T-E-B / FORM / 610) worden door de uitschrijver en de betreder ondertekend. De betreder neemt de ondertekende vergunning en het formulier mee en houdt deze bij gedurende de werkzaamheden. Wanneer het dak belast wordt, zal ook de Ingenieur Bouwtechniek of de Bouwleider van een project handtekenen.

De vergunning wordt na het beëindigen van de betreding terug overhandigd aan de uitschrijver. Bewaartermijn: 3 maanden.

12 Betreden van het dak

De betreder zorgt er voor dat iedereen die onder zijn verantwoordelijkheid het dak betreedt op de hoogte is van de risico's en de preventiemaatregelen vermeld op de vergunning, formulier "[JSA - Betreden van een dak \(werkblad\)](#)" (T-E-B / FORM / 610).

Vooraleer een dak betreden wordt, dient de betreder de betreding van een dak te melden in de controlekamer in het geval van daken in productie-eenheden, of bij de gebouwverantwoordelijke in de andere gevallen. Een LMRA+ wordt ter plaatse uitgevoerd.

Hij vergewist zich ervan dat het te betreden dak veilig te betreden is en steeds verlaten kan worden, bv. bij een waarschuwing.

13 Einde van de werkzaamheden

Op het einde van de betreding wordt het dak opgeruimd en zuiver achtergelaten, scherpe voorwerpen die de dakbekleding kunnen beschadigen worden weggenomen.

Referenties

- Valbeveiliging bij werkzaamheden (VEI-RB / INS / 710)
- Doorvoering van een risicoanalyse (Taak Risico Analyse of Job Safety Analyse (VEI-RB / DOC / 005)
- Formulier : "[JSA - Betreden van een dak \(werkblad\)](#)" (T-E-B / FORM / 610)
- Last Minute Risico Analyse (LMRA(+)) (VEI-RB / INS / 110)
- Kritische daken bij afdeling Stroomvoorziening (U-ST / INS / 501)
- Periodieke keuringen van bedrijfsinstallaties (T-E-CB / DOC / 2000)